

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1105.02	M-100	11 maja 2024 r.	9:00–10:00

Zadanie **Problematyka winy i kary.****1**

Omów zagadnienie na podstawie *Mitologii* Jana Parandowskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie **Jak w tekstach kultury ukazane są losy Polaków?****2**

Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Rufin Piotrowski¹***Pamiętniki z pobytu na Syberii***

Trudno sobie wyobrazić niewygodę cierpień i męczarni podobnej podróży. Nasłuchiwałem się o niej w Syberii od tych, którzy w partiach do Syberii przyszli. Jan Siesicki z Lubelskiego, na całe życie do ciężkich robót wskazany, i Syczewski z Ukrainy, z powiatu lipowieckiego guberni kijowskiej, wskazany na całe życie na posilenie, obaj za przestępstwa polityczne, pierwszy za wyprawę pułkownika Zaliwskiego, drugi za udział w powstaniu 1831 roku, w partiach i pieszo byli zaprowadzeni do Syberii. Od nich dowiedziałem się o najdrobniejszych szczegółach tej podróży. Jeżeli się spać położyć, żaden z nich nie może się ruszyć bez obudzenia innych, a jeżeli ruch jest nieco gwałtowny, bez sprawienia bólu pewnego wszystkim tym, którzy wraz z nim do jednego drąga są przykuci. Jeżeli w dniu upału partia więźniów zatrzymuje się gdzie na polu, przy wodzie, na wypoczynek lub dla posiłku, wszyscy więźniowie siadają wkoło masą, naokoło nich żołnierze stoją na nogach i pilnują; część kozaków jest na koniach. Partie idą trzy dni wciąż, a czwartego dnia zatrzymują się na wypoczynek, mają dniówkę – i na tym koniec. [...]

Dla eskortowania partii więźniów potworzone są, poczynawszy od Kijowa i Smoleńska, przez całą Rosję i Syberię aż do Nerczyńska, na wielkich gościńcach do Syberii wiodących tak zwane stacje, czyli etapy, których odległość jednej od drugiej jest rozmaita. Na każdej takiej stacji, czyli etapie, jest jeden oficer i liczba żołnierzy dostateczna do eskorty. Oficer eskortujący jest srogo odpowiedzialny za porządek w partii, a szczególnie za ucieczkę więźnia. I dlatego partia znajduje się pod władzą wojskową oficera, który ma prawo i może ukarać, różgami, kijami lub kańczugiem nieposłusznego więźnia albo tego, który mu się z miny nie podoba. Więzień, choćby najsurowiej i najniesprawiedliwiej ukarany skarżyć się nie ma prawa. Są więc w tym względzie wielkie nadużycia. Ale na szczęście i na pochwałę ludzkości winienem tu dodać, iż między rosyjskimi oficerami, w liczbie których są i Polacy, obowiązaniymi eskortować partie, znajdują się ludzie prawdziwie chrześcijańskiego serca, którzy nie tylko nie gnębią i tak już surowo i nielitościwie gnębionych losem, ale, o ile możliwość tylko może mu dozwolić, starają się i usiłują to położenie nieszczęśliwych osłodzić łagodnym obejściem się, wydzielaniem należnych racji pokarmu, zdrowego i posilnego, i zaopatrywaniem ich w potrzebne i dostatnie odzienie.

[1860]

Zofia Trojanowiczowa, *Sybir romantyków*, Poznań 1993.

¹ Rufin Piotrowski (1806–1872) – uczestnik powstania listopadowego. Aresztowany w 1844 r., a następnie zesłany na Syberię, skąd po dwóch latach uciekł do Francji.